

Cynllun Cymhelliant Addysg Gychwynnol i Athrawon o Gymunedau Ethnig Lleiafrifol 2023 [LIC23-20]

Y cefndir

1. Mae gan Weinidogion Cymru bwerau o dan adrannau 14-17 o Ddeddf Addysg 2002 i gynnig cymorth ariannol i unrhyw unigolyn ar gyfer galluogi unigolyn, neu mewn perthynas â galluogi unigolyn, i gael hyfforddiant i athrawon neu hyfforddiant i staff nad ydynt yn addysgu, hyrwyddo recriwtio athrawon neu staff nad ydynt yn addysgu a thalu neu ddarparu buddion eraill i athrawon neu staff nad ydynt yn addysgu. Gwneir y Cynllun Cymhelliant Addysg Gychwynnol i Athrawon (AGA) o Gymunedau Ethnig Lleiafrifol ("y Cynllun") wrth arfer y pwerau hynny.
2. Daw'r Cynllun hwn i rym ar 1 Medi 2023 ac mae'n gymwys o ran Cymru.
3. Gall Gweinidogion Cymru gyhoeddi canllawiau anstatudol ar y Cynllun hwn o dan adran 10 o Ddeddf Addysg 1996 i gynorthwyo myfyrwyr a darparwyr achrededig sy'n arfer unrhyw swyddogaeth o dan y Cynllun hwn.
4. Mae'r ddogfen hon yn ceisio nodi amlinelliad byr o sut y bydd y Cynllun hwn yn gweithredu, a dibenion talu'r grant.

Crynodeb o'r Cynllun

5. Wrth arfer pwerau Gweinidogion Cymru o dan adrannau 14-17 o Ddeddf Addysg 2002, mae'r Cynllun hwn yn gwneud darpariaeth i Weinidogion Cymru dalu grantiau ar ffurf cymhellion i unigolion cymwys sy'n dilyn rhaglen AGA ôl-raddedig gymwys sy'n arwain at ennill Statws Athro Cymwysedig yng Nghymru. O dan adrannau 15 ac 16 o Ddeddf Addysg 2002, caniateir rhoi unrhyw gymorth ariannol ar unrhyw ffurf ac ar unrhyw delerau sy'n briodol ym marn Gweinidogion Cymru. Mae gan Weinidogion Cymru y pŵer i benderfynu pa raglenni a phynciau sy'n gymwys o dan y Cynllun hwn. Mae penderfyniad Gweinidogion Cymru ynghylch a fydd unrhyw daliad o dan y Cynllun hwn yn cael ei wneud i unrhyw unigolyn cymwys yn derfynol.
6. Mae'r Cynllun hwn yn gwneud darpariaeth i Weinidogion Cymru dalu grantiau i fyfyrwyr AGA ôl-raddedig sy'n uniaethu fel pobl Ddu, Asiaidd neu ethnig leiafrifol (gweler 11c).
7. Bydd Gweinidogion Cymru yn pennu nifer y rhandaliadau a phryd y telir rhandaliadau i unigolion cymwys. Bydd y taliadau fel arfer yn cael eu rhannu'n ddau rhandaliad. Gellir hawlio'r rhandaliad cyntaf ar ôl i'r person cymwys ennill Statws Athro Cymwysedig (rhandaliad SAC), a'r ail pan fydd y person wedi cwblhau cyfnod sefydlu yn foddhaol (rhandaliad terfynol) mewn ysgol a gynhelir yng Nghymru a dim ond y rhai a gafodd y rhandaliad SAC fydd yn gallu ei hawlio.

Dehongli

8. Onid yw'r cyd-destun yn mynnu fel arall, at ddibenion y Cynllun hwn:

ystyr “rhaglen hyfforddi athrawon ôl-raddedig achrededig” (“*accredited postgraduate teacher training programme*”) yw rhaglen a achredwyd gan Fwrdd Achredu Addysg Athrawon Cyngor y Gweithlu Addysg¹, a sefydlwyd yn unol â rheoliad 5 o Reoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Achredu Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon) (Cymru) 2017;

ystyr “cyflogedig” (“*employed*”) yw wedi'i gyflogi o dan gontract cyflogaeth neu wedi'i gyflogi i ddarparu gwasanaethau mewn ffordd arall heblaw o dan gontract cyflogaeth a dylid dehongli “cyflogaeth” (“*employment*”) yn unol â hynny;

ystyr “cynllun hyfforddi athrawon ar sail cyflogaeth” (“*employment-based teacher training scheme*”) yw cynllun a wneir o dan reoliad 8 o Reoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012 neu o dan unrhyw gynllun diwygiedig neu gynllun newydd a gyflwynwyd. Mae hyn yn cynnwys TAR Cyflogedig;

mae i “statws athro cymwysedig” (“*qualified teacher status*”) yr ystyr a roddir i unigolyn sy'n athro cymwys gan adran 132(1) o Ddeddf Addysg 2002: sef “a person who satisfies requirements specified in regulations”² a wneir o dan adran 132 o'r Ddeddf honno o dro i dro.

ystyr “dwyieithog” (“*bilingual*”) yw Cymraeg/Saesneg ar gyfer darparwyr yng Nghymru.

ystyr “rhaglen gymwys” (“*eligible programme*”) yw rhaglen sy'n rhaglen AGA ôl-raddedig lawnamser neu ran-amser sy'n arwain at Statws Athro Cymwysedig, sy'n cael ei hachredu gan Fwrdd Achredu Addysg Athrawon Cyngor y Gweithlu Addysg³

ystyr “myfyriwr cymwys” (“*eligible student*”) yw myfyriwr â hawl ganddo i gael cymorth o dan reoliadau a wneir o dan adran 22 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 ac sydd mewn grym ar y pryd, fel y mae'r rheoliadau hynny yn gymwys i'r cwrs hwnnw⁴;

ystyr “ffurflen hawlio berthnasol” (“*relevant claim form*”) yw ffurflen y mae Gweinidogion Cymru yn gofyn i ymgeisydd ei llenwi o bryd i'w gilydd er mwyn gwneud cais am grant o dan y Cynllun hwn.

Grantiau cymell

9. Caiff Gweinidogion Cymru, yn ôl eu disgrisiwn absoliwt, dalu grantiau o dan y paragraff hwn (“grantiau cymell”) ar ffurf cymhellion i unigolion sy'n bodloni gofynion paragraffau 11, 12 a 13, yn ddarostyngedig i baragraff 10.

¹ Cyfeirir ato yn Rheoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Achredu Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon) (Cymru) 2017 fel y pwyllgor achredu hyfforddiant cychwynnol athrawon ysgol.

² Y Rheoliadau sydd mewn grym ar hyn o bryd yw Rheoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012 (O.S. 2012/724 (Cy. 96)).

³ Sefydlwyd Bwrdd Achredu Addysg Athrawon Cyngor y Gweithlu Addysg yn unol â rheoliad 5 o Reoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg (Achredu Hyfforddiant Cychwynnol Athrawon) (Cymru) 2017 a chyfeirir ato o fewn y rheoliadau hynny fel y pwyllgor achredu hyfforddiant cychwynnol athrawon

⁴ Y Rheoliadau sydd ar hyn o bryd yn berthnasol i ddarparu cymorth i fyfyrwyr mewn perthynas â'r flwyddyn academiaidd sy'n ymestyn o 1 Medi 2022 i 31 Awst 2023 yw Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) (Cymru) 2018 (O.S. 2018 Rhif 191 (Cy. 42)). Bydd y Rheoliadau hyn mewn grym am y flwyddyn academiaidd 2022/23.

10. Mae'r grantiau a roddir o dan y Cynllun hwn yn ddarostyngedig i'r amodau a bennir ym mharagraffau 15 i 20.

Pwy sy'n gymwys i gael grantiau hyfforddi?

11. Er mwyn bod yn gymwys i gael grant cymell, rhaid i'r unigolyn:

- (a) fod wedi dilyn rhaglen AGA gymwys yng Nghymru a ddechreuodd ar neu ar ôl 1 Medi 2023 ond cyn 31 Awst 2024;
- (b) fod yn fyfyrwr cymwys â hawl ganddo i gael cymorth o dan reoliadau a wnaed o dan adran 22 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 ac sydd mewn grym ar y pryd, fel y mae'r rheoliadau hynny yn gymwys i'r cwrs hwnnw³;
- (c) uniaethu fel myfyrwr ethnig lleiafrifol o dan un o'r grwpiau ethnig canlynol, a datgan hynny i'w Partneriaeth AGA:
 - i. Asiaidd
 - a. Bangladeshaid neu Brydeinig Bangladeshaid
 - b. Tsieiniaidd neu Brydeinig Tsieiniaidd
 - c. Indiaidd neu Brydeinig Indiaidd
 - d. Pacistanaidd neu Brydeinig Pacistanaidd
 - e. Unrhyw gefndir Asiaidd arall
 - ii. Du, Du Prydeinig
 - a. Caribiaidd neu Affricanaidd
 - b. Affricanaidd neu Brydeinig Affricanaidd
 - c. Caribiaidd neu Brydeinig Caribiaidd
 - d. Unrhyw gefndir Du arall
 - iii. Grwpiau ethnig cymysg neu luosog
 - a. Gwyn neu Wyn Prydeinig ac Asiaidd neu Brydeinig Asiaidd
 - b. Gwyn neu Wyn Prydeinig a Du Affricanaidd neu Ddu Affricanaidd Prydeinig
 - c. Gwyn neu Wyn Prydeinig a Du Caribiaidd neu Ddu Caribiaidd Prydeinig
 - d. Unrhyw gefndir ethnig cymysg neu luosog arall
 - iv. Gwyn
 - a. Sipsi neu Deithiwr Gwyddelig
 - b. Roma
 - c. Iddewig

³ Y rheoliadau sy'n berthnasol i ddarparu cymorth i fyfyrwyr sy'n dechrau cyrsiau ar neu ar ôl 1 Awst 2018 yw Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2018 (O.S. 191 (Cy. 42)). Bydd y Rheoliadau hyn yn parhau i fod mewn grym yn ystod blwyddyn academiaidd 2021/22.

- v. Grŵp ethnig arall
 - a. Arabaidd
 - b. Cwrdaidd
 - (d) beidio â bod yn athro cymwys eisoes ar ddechrau astudiaeth tuag at statws athro cymwysedig;
 - (e) ar ddechrau astudiaeth tuag at statws athro cymwysedig, beidio â bod wedi ei gyflogi i addysgu mewn ysgol neu sefydliad arall fel athro neu athrawes;
 - (f) peidio â bod yn cymryd rhan mewn hyfforddiant a drefnwyd o dan unrhyw gynllun hyfforddi athrawon ar sail cyflogaeth, yn cynnwys TAR Cyflogedig;
12. I fod yn gymwys i gael rhandaliad **SAC** grant cymell, ar ôl cwblhau rhaglen AGA ac ar ôl dyfarnu SAC, rhaid i fyfyrwr:
- I. fodloni'r gofynion cymhwysra
 - II. fod wedi cwblhau rhaglen AGA gymwys yn llwyddiannus ac ennill Statws Athro Cymwysedig yn unol â Rheoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012
13. I fod yn gymwys i gael rhandaliad **terfynol** grant cymell, ar ôl cwblhau'r cyfnod sefydlu, rhaid i athrawon newydd gymhwyso:
- I. fod wedi bodloni'r gofynion cymhwysra ar gyfer y grant a bod wedi cael y taliad cymell SAC ar ôl dyfarnu SAC
 - II. bod wedi cwblhau'r cyfnod sefydlu'n llwyddiannus o fewn tair blynedd ar ôl ennill SAC mewn ysgol a gynhelir yng Nghymru, fel sy'n ofynnol o dan Reoliadau Addysg (Trefniadau Sefydlu ar gyfer Athrawon Ysgol (Cymru) 2015.
14. Mae unigolion sy'n gymwys ar gyfer y cynllun cymhelliant hwn hefyd yn gymwys i hawlio cymhellion eraill ar gyfer hyfforddiant athrawon⁵ ar yr amod eu bod yn bodloni meini prawf cymhwysedd y cynlluniau hynny yn y flwyddyn academaidd berthnasol.

Amodau

15. Ni thelir grant i unigolyn o dan baragraffau 9 a 10 oni fydd wedi gwneud cais i Weinidogion Cymru ar unrhyw ffurf, ar unrhyw adeg a chan gynnwys unrhyw fanylion y bydd Gweinidogion Cymru yn eu pennu.
16. Caiff Gweinidogion Cymru yn ôl eu disgrisiwn beidio â thalu grant hyfforddi i unigolion a gafodd eu derbyn ar raglen gymwys wedi i'r cwrs hwnnw gyrraedd y targed derbyn ar ei gyfer (fel y nodwyd gan Gyngor y Gweithlu Addysg).

⁵ Mae'r cymhellion Addysg Gychwynnol i Athrawon sydd ar gael ar hyn o bryd i'w gweld yma: <https://llyw.cymru/bod-yn-athro>

17. Ni fydd unigolyn sy'n gymwys i gael grant cymell ac sy'n ymuno â rhaglen AGA ôl-raddedig, ond sy'n gadael ei raglen cyn ei chwblhau, neu sy'n methu â chael SAC neu gwblhau cyfnod sefydlu cyflawn yn foddhaol, fel y bo'n berthnasol, yn gymwys i gael unrhyw randaliadau grant pellach ar ben y rhai a dalwyd eisoes i'r unigolyn, yn unol ag unrhyw ganllawiau a rhaglen daliadau a lunnir gan Weinidogion Cymru o bryd i'w gilydd.
18. Bydd grantiau cymell (boed yn rhandaliadau SAC neu randaliadau terfynol) a all fod yn ddyledus i unigolion cymwys a ddechreuodd raglen gymwys mewn un flwyddyn academaidd ond yna, yn dilyn gohirio, yn aildechrau'r rhaglen yn y flwyddyn academaidd nesaf, yn parhau i gael eu talu ar y gyfradd grant cymell berthnasol (os oes un) o dan y Cynllun a oedd yn gymwys yn y flwyddyn academaidd y dechreuodd eu hastudiaethau yn wreiddiol oni fydd Gweinidogion Cymru yn penderfynu'n wahanol yn ôl eu disgrisiwn, yn ysgrifenedig.
19. Gellir cadw'n ôl daliadau sy'n ddyledus i fyfyrwyr sy'n tynnu'n ôl o raglen AGA, sydd ddim yn ennill SAC neu sydd wedi methu dechrau neu gwblhau eu cyfnod sefydlu, yn unol ag unrhyw ganllawiau ac amserlen daliadau a gaiff eu llunio gan Weinidogion Cymru o bryd i'w gilydd.
20. Caiff Gweinidogion Cymru fynnu bod unrhyw grant a dalwyd yn unol â pharagraffau 9 a 10 yn cael ei ad-dalu'n llawn neu'n rhannol:-
- a) os yw'r derbynnnydd, ar ôl cael unrhyw randaliad o grant cymhelliant, yn methu â bodloni unrhyw feini prawf cymhwystra mewn perthynas â rhandaliad dilynol;
 - b) os yw'r derbynnnydd, yn ei gais am grant neu mewn cysylltiad â'r cais hwnnw, wedi darparu gwybodaeth ffug neu wybodaeth sy'n gamarweiniol mewn ffordd berthnasol;
 - c) os bydd tystiolaeth nad oedd derbynnnydd y grant erioed yn bwriadu cwblhau'r rhaglen AGA neu, ar ôl ei chwblhau, fynd i addysgu.

Talu'r grant

21. Gellir talu grantiau cymell o dan baragraffau 9 a 10 mewn rhandaliad o unrhyw swm ac ar unrhyw adeg a bennir gan Weinidogion Cymru.
22. Caiff Gweinidogion Cymru ddarparu cyllid i sefydliad sy'n darparu rhaglen AGA ôl-raddedig achrededig gymwys ar unrhyw adeg y bydd Gweinidogion Cymru yn penderfynu er mwyn talu person cymwys ar raglen AGA ôl-raddedig gymwys.
23. Bydd Gweinidogion Cymru yn darparu cyllid i Gyngor y Gweithlu Addysg, ar unrhyw adeg y bydd Gweinidogion Cymru yn penderfynu gwneud hynny, i dalu unigolyn cymwys. Rhaid i'r adegau hynny fod ar ôl i'r unigolyn cymwys gwblhau ei gyfnod sefydlu'n llwyddiannus.

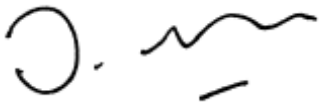
Gweinyddu

24. Caiff Gweinidogion Cymru wneud taliad i sefydliadau sy'n darparu rhaglenni AGA ôl-raddedig achrededig sy'n cael cyllid o dan baragraff 22 i gydnabod y costau

gweinyddol a chostau cysylltiedig eraill sy'n ymwneud â gwneud taliadau o dan y paragraff hwnnw. Bydd angen i'r sefydliadau, fel rhan o'r taliad hwnnw, dalu sylw i ganllawiau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru (y cyfeirir atynt ym mharagraff 3).

25. Caiff Gweinidogion Cymru roi taliad i Gyngor y Gweithlu Addysg i gydnabod y costau gweinyddol a chostau cysylltiedig eraill sy'n ymwneud â gwneud taliadau o dan baragraff 23. Bydd angen i Gyngor y Gweithlu Addysg, fel rhan o'r taliad hwnnw, dalu sylw i unrhyw ganllawiau a gyhoeddir gan Weinidogion Cymru (y cyfeirir atynt ym mharagraff 3).

Llofnodwyd ar ran Gweinidogion Cymru

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'J' followed by a wavy line and a short horizontal stroke.

Jeremy Miles AS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg

Dyddiad: 21 Awst 2023